Ч. 79 (12.735). Львів, пятниця 10. квітня 1931. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Зворушлива солідарність.

Минулорічний ювилянт — Т-во „Просвіта" у Львові та цьогорічний — Т-во „Рідна Школа" не так давно знайшли оцінку своєї діяльности на сторінках двох діяметрально протилежних часописів.

Перша оцінка належить комуністичному часопису „Шлях Освіти", де в ч. 11—12 за 1930 р. вміщено статтю П. Корлякова „Фашистський розгром української культури під Польщею". Оцінка діяльности двох вказаних Товариств починається з характеристики тих осіб, що стоять на їх чолі.

М. Галущинський, „ундобуржуазний голова „Просвіти", є „вірний слуга польського фашизму", а „в проводі „Рідної Школи" сидять представники української буржуазії та буржуазної інтелігенції, які спрямовують цілу організацію манівцями угодовницького фашистського політиканства".

Словом, найстаріші культурно-освітні установи в Галичині, на думку автора, опинилися в руках „української буржуазії". А що доброго може бути з Назарету?

Згідно з катехізмом комунізму, „українська буржуазія", як і кожна „буржуазія", є ворогом „трудящих", а разом з тим і ворогом „культури". Як вірний поборник цього катехізму, автор визнає, що „в розгромі української культури від польського фашизму допомагає йому українська буржуазія та її партії — УНДО, соціялістично-радикальна та українська соціял-демократична партія".

У дальшій частині своєї статті автор наводить конкретні дані розгрому української культури, для чого авторові довелося — хочеш — не хочеш — подати назву „буржуазного" часопису „Діло", бо там саме вміщений був той матеріял, який використав автор, а саме — статті І. Герасимовича, „представника тверезої думки серед дрібно-буржуазної національної інтелігенції", як його кваліфікує П. Корлаків.

Щоби вийти з досить скомплікованого положення — запозичувати матеріял про розгром української культури з „Діла", „органу ундофашистського табору", а в той-же час на рахунок того-ж „табору" поставити й самий розгром української культури, — автор пускається в таке пояснення: „Всякі ляментації ундістів і інших про українську школу, про українську культуру, все це жалюгідні спроби показати широким масам ніби й вони, ундісти, соціял-радикали і інші борються за їхні інтереси. Відповідаючи натискові знизу, „Діло" та інші буржуазні ґазети вміщують дописи про знищення шкіл, „Просвіти" і т. д., але вміщують без жадних коментарів і без ніяких політичних висновків... Ба ні, висновки є. Ці висновки — це плятформа дальшого зрощування українського фашизму з польським, дальше упідлеглення української буржуазії польсько-фашистівській державності. Зрозуміло, що після такого пояснення авторові вже легко було закінчити свою статтю висновком, що „УНДО й інші українські партії фашизму і соціял-фашизму в сучасному стоять на плятформі знищення української культури".

Другу оцінку діяльности Товариств „Рідна Школа" і „Просвіта" находимо у „Вістнику Станиславівської Епархії", а саме в енунціяції преосв. еп. Григорія Хомишина — „О світських українських установах".

Не стану тут переповідати змісту цеї енунціяції (зміст її докладно подано в ч. 63 „Діла"), вкажу лише, що, на думку еп. Г. Хомишина, Т-во „Рідна Школа" стоїть на „хиткій і непевній дорозі", бо не опирається в своїй діяльності на основах католицької віри й етики, а Т-во „Просвіта" — „по многих читальнях толерує радикальний дух, а навіть сельробівський".

Безперечно, ці дві оцінки розходяться в своїх основних позиціях, але сходяться в меті — підірвати довіря українського народу до своїх двох найповажніших культурно-освітніх установ.

Ст. Сірополко,

З польської преси.

Статті ґр. Дунін-Борковського.

Ми вже згадували, що в останньому тижні у львівській „Ґазеті Пораннїй" був у пятьох числах друкований реферат б. львівського воєводи графа Петра Дунін-Борковського п. н. „Напрямні для програми польсько-українського зближення". Залишаючи покищо на боці оцінку поглядів автора, передамо покищо в найкоротшому змісті їх зміст, дарма, що зробити це в рямцях одної статті, справді надзвичайно важко.

На вступі п. Борковський звертає увагу на дві політичні події з останнього часу: розбиття польсько-українських парляментарних розмов і Пастирський Лист еп. Хомишина. Навязуючи до тих фактів і до того уступу з Паст. Листа, в якому станиславівський Владика заявляється противником формальної угоди, автор не хоче входити у розгляд подробиць „концепцій і концесійок, проєктів і пропозицій", лише устійнити „засадничі рямці, до чого треба змагати". В цій роботі покликується на відомі статті п. А. Бохенського, однак — пригадуючи висунену ним тезу про потребу порозуміння місцевих польських і українських чинників — ставить руба питання: чи взагалі

„можливе якенебудь порозуміння, колиб українці вважали, що ми, поляки, є тут виключно нечисленним елементом? Чи в такому разі розмови в напрямку льокального зближення мали би якийнебудь сенс? І навпаки, з хвилиною, коли би поляки неґували істнування українців, якже би ми могли з ним порозуміватися?

Тут автор запевняє, що серед польського громадянства щораз рідше чується неґацію істнування українців. Її місце займає концепція мішаного національного терену. Автор покликується на трьох діячів, які в останньому часі станули отверто на ґрунті цієї концепції: посол Дібуа в імені ППС, пос. Голувко у відомих статтях у „Ґазеті Польскій" і п. Бохенський.

Українці, як дотепер, не торкнулися у своїх енунціяціях цієї проблеми. У цій справі през. Мих. Бобжинський висловлюється у листі до презеса Пайґерта з початку березня ц. р., що нехіть признати поляків як співгосподарів у Східній Галичині буде найбільшою трудністю для реального польсько-українського зближення.

Автор виправдує — врештою — українців прикладами інших народів, які тепер не признають численних меншин співгосподарями краю, однак квестіонує користність такого становища для самих українців. Вони, мовляв, теоретично признавали полякам після листопадового перевороту деякі права меншин, але нпр. опералися на виборчому праві, яке давало полякам на 120 місць — лише чотири.

Після таких досвідів нікого хай не дивує, що навіть найліберальніші поляки можуть і мусять натискати на признання українцями польського населення як співгосподарів цього краю.

Неґативні наслідки такого відношення показалися — твердить автор — дуже наглядно. Бо скрізь там, де українці скасували двомовні написи й завели лише українські — після побіди поляків замальовано написи українські. Врештою, коли навіть у власній державі такий принцип може принести деякі користи, то в чужій — можна лише втратити.

Коли в південно-східних наших воєвідствах неґується поважне значіння польського місцевого чинника, то в такому разі можна зноситися вже лише з центральними властями краю. На тому становищі стояли нераз українці, звертаючися чи-то до Відня чи до Варшави, залежно від того, до кого Сх. Галичина належала.

І тут автор нагадує з історії Австрії моменти, коли між віденським центром та українцями були взаємини розмірно близькі (часи графа Бека), а одночасно в українській памяті ті часи мають найпоганішу славу (панування намісника Андрея Потоцького в краю). На цій основі автор ставить тезу, що місцевий польський елемент завсіди зможе унеможливити ліберальну політику варшавського центра і навпаки — репресійна політика того центру на довшу мету неможлива всупереч волі та настроїв місцевих поляків.

У реальній політиці говориться найбільше з тими, котрі найлекше згоджуються з нашим поглядом.

Таким чинником, який найбільше значить, є, мовляв, у польсько-українських відносинах не лише польський уряд, але й польське громадянство, з яким мусить рахуватися українська політ. думка, коли хоче ввійти на дорогу реальної політики. „Варшава завсіди признасть, що прийме Львів". Арґументує це автор пацифікацією, якої не було би в тих формах, в яких відбулася, „колиб не деякий настрій частини польського громадянства". І навпаки, мовляв, пасивне становище, яке зазначилося серед польського громадянства на вістку про масове арештування української інтелігенції, спинило филю цих арештувань. Взагалі автор характеризує польські краєві настрої, як „іноколи нервові", але „не зовсім вияснені" та „не безоглядно ворожі супроти українців". Зате, щодо організаційно-політичного поділу польського громадянства, автор признає, що воно находиться в хаосі, — в протилежності до українців, тому, що їх (укр.) репрезентація є по суті радше національною ніж партійною". Тому автор не дивується укр., коли вони рахуються з польським хаосом, не знаючи, хто остаточно з поляків буде мати в Галичині рішаюче значіння. З другогож боку вважає цей факт хаосу найбільшим арґументом для потреби праці над польським громадянством і серед громадянства.

І тут треба раз ясно поставити справу т. зв. концесій. Розумію нетерплячку українців на тому пункті. Вони втратили багато з своїх свобід, які мали під Австрією і під польською галицькою автономією. Втратили майже зовсім своє ціле шкільництво. Всюди щезли українські написи. Їхню мову ніде не признають там, де раньше допускали її в мові або письмі.

Всеж, автор не радить поквапно спішитися з усіми „концесіями, з огляду на обосторонні настрої", зате радить здійснити на практиці „ті українські арґументи, які можуть викликувати найменші сумніви",

Так само треба всього оминати, що могло би викликати в українців враження, г) хочеться винародовити їх або перешкодити в їх національно-культурному й економічному розвою.

Якіж реформи ґр. Борковський вважає негайно можливими й потрібними?

В першому періоді польська держава могла би уможливити українцям створення своєї Академії Наук і свого національного інституту в ролі Оссолінеум, допустити до відбудування їх нижчого і середнього шкільництва, — очевидно, при повних ґарантіях, що виховання у тих школах буде в державному дусі, — врешті признати їх мову в написах і письмі, як допомічну всюди там, де вони творять більшість. В економічній ділянці треба би підтримувати їх розвиток, подібно трактуючи їх господарські сфери, як інші госп. сфери на тому самому терені. Вкінці можна би впровадити воєвідську автономію при рівноправності поляків і українців, в той спосіб, щоби кожна національність мала те саме число мандатів, як пе пропонував п. Бохенський. Гадаю, що та програма уряду мабуть у висліді не стрінулаб сильнішого спротиву, коли би при цьому зазначилася також позитивно журба за долю поляків на терені східних воєвідств.

Зате автор уважає більше скомплікованою справу українського університету. З другого боку відраджує висувати такі проєкти, як введення латинки до українського правопису чи зрівнання календарів в обох католицьких віросповіданнях.

За найважніше завдання польської національної політики вважає автор — щирість і чесність у відношенні до історичних національно-розвоєвих інтересів обох народів та послідовність у виконуванні пляну.

Подібно, як нема краю, який постійно міг би складатися з одного боку з останніх нуждарів, з другого з богатирів, так нема теж краю, в якому при темноті й нужді одної національности могла би корисно розвиватися у богацтві і культурі друга національність.

Цю правду доказує прикладами з життя ріжних народів і держав.

Всі інші спроби розвязки польсько-українського спору називає автор „романтичними“.

Романтизмом було гасло українців з часів війни польсько-української „хай нас розсудить залізо і кров“, бо чейже розсудило нас, а проте укр. справа остала пекучою проблємою на терені Східної Галичини. Є вона однаково пекучою, якби була на тому самому терені справа польська, колиб була остала Україна. Однаково романтичним було пересвідчення деяких поляків, що можна буде перевести на нашому терені гакатистичну політику Прус... Зате нереромантичним поглядом буде ствердження факту, що наші громадянства, хоча близькі посвояченням крови, культури та господарськими інтересами, є між собою розсварені і що ця сварка не вийде на добро ні одному з них.

Однак автор заявляє себе рішучим противником т. зв. „угоди“. „Угода“, мовляв, є для самих українців не до прийняття, бо вона в даному випадку не допускає третього, арбітрального чинника“, а держава є завсіди сильніша від свого контрагента — нац. меншини, і тому завсіди може „угоду“ зломити.

Але й полякам „угода“ непотрібна.

Що можуть дати нам українці в заміну за те, що ми їм дамо? Скарг не будуть вносити та льояльність обіцяти? Скарг, яких ми моглиб лякатися, і так не будуть всилі вносити, коли будемо правити справедливо і згідно з правосуддям. Льояльними можуть стати, коли їм буде добре вестися, зате не дотримають льояльности, коли буде їм зле.

Замість формальних „угод“, „багато брехні, нещирих енунціяцій та обітниць, яких не мається заміру дотримати“, ґр. Борковський висуває *концепцію конкретних уступок у формі доконаних фактів*, ставлючи за примір політиці польського уряду супроти українців — політику Австрії супроти поляків.

Розглядаючи широко проблєму порозуміння, автор кладе особливий натиск на потребу

„вглиблюватися у потреби (українців), розсліджувати застереження, які вони можуть мати, інформуватися якнайдокладніше у їх провідників, врешті старатися, щоби конкретні справи були якнайчастіше вирішувані по взаємному порозумінні обох сторін“.

Вкінці ґр. Борковський валить польську леґенду про ідеольоґічно-політичні та настроєві ріжниці між укр. інтеліґенцією і селянством, зокрема про аполітичність цього останнього.

Фактично стан речей виглядає цілком навпаки. Це селянство є дуже часто в національній ділянці значно радикальніше, ніж інтеліґенція. Так впр. можна би сказати, що більшість інтеліґенції, може часто з розумових причин була проти саботажів, зате запальна молодь і частинно селяни, з мало передуманих причин, але безперечно національних — брали неоднократно участь у цій акції.

Леґенда про аполітичність українських селян взялася, каже ґр. Борковський, з того, що ті поляки (головно дідичі й адміністрація), які з ними безпосередньо стрічаються, або про політику зовсім з укр. селянами не говорять, або нічого від них не довідуються. Однак факти, передовсім усі вибори, свідчать про правдиве обличчя села.

Радить теж автор не зражуватися українською непримиримістю та численністю того непримиримого табору й пригадує як приклад анґл.-бурські відносини після півд.-африк. війни. Пригадує анґлійський державний розум, який каже, що „не завсіди заробляється годі, коли тратить другий“. І кінчає сентенцією: „Не здається нам, щоби політичний розум висловлювався лише в безоглядности“.

——o——

Головна причина нашої нужди.

Професор Сорбонни про пиянство в Польщі. — Страшна мова офіційних цифр. — Збільшення алькогольних концесій на наших землях. — Наша відповідь.

Як відомо — париська Сорбонна складається з найбільш авторитетних наукових поваг цілого світу. Тому з голосом Сорбонни чи когось з професорів Сорбонни рахуються всі наукові установи і весь культурний світ взагалі.

По даним краківського „Ілюстрованого Курера Цодзенного“ з дня 3. квітня 1931. проф. париської Сорбонни Мартель Рене в останній своїй публіцистичній праці „Violation du Fraite“ („Знасилування трактатів“) підніс між іншими численними закидами також факт, що в сучасній Польщі збільшилося пиянство і в парі з тим нужда й розпуста та правдивий упадок моралі. Закид цей загальний. Одначе коли придивимося ближче офіціяльним цифрам польського державного бюджету, то побачимо, що твердження професора Сорбонни має реальне узасаднення. Бо що кажуть офіціяльні цифри? — Бюджет Польщі виказував спіртового доходу:

на 1925	р.	266,911.000	зол.
„ 1926	„	355,842.000	„
„ 1927/8	„	481,396.230	„
„ 1928/9	„	638,284.100	„
„ 1929/30	„	670,485.770	„
„ 1930/31	„	723,776.970	„

Отже протягом 6 років загальний державний прихід зі спірту зріс із 266 міл. на 723 міл. себто на 270% або кругло втроє! Ці „спіртові“ цифри наберуть значіння, якщо порівняємо їх з польськими державними приходами з інших джерел. І так було приходу:

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 10. КВІТНЯ 1931.

Д-Р ВОЛОДИМИР САЄВИЧ.

Процес Ісуса Христа

в правно-історичному освітленні.

(Докінчення).

Процедура перед римською владою.

Зібраний раннім ранком Синедріон видавши присуд, рішив віддати Ісуса римському прокураторові, яким був тоді Пилат з Понту, що правив Юдеєю. Урядував він в Кесарії, але на той час перебував в Єрусалимі, здається, щоби зберігти лад і порядок у часі Пасхи.

В годині сьомій рано відставили Ісуса звязаного і під охороною поліції та судової служби до намісництва (давньої палати Ірода) до Пилата. Обовязком римського прокуратора було розглянути цей присуд, чи і наскільки істнує суть вчинку, на якім опирався жидівський присуд; тоді він підлягав також карі, згідно з римським правом. Була це т. зв. делібаційна процедура.

Пилат став питати про закиди, ставлені Ісусові, а тоді старшина стала кричати, що Ісус підбурює жидівський нарід проти римського цісаря і заказує платити данину та сам себе називає королем жидів. Характеристичне те, що обвинувачення, повторене Пилатові, не доторкає Синівства Божого і не наводить ніякого злочину з релігії, бо за це римський закон не карав; у римлян була релігійна свобода і кожний міг жити згідно зі своїми переконаннями. Зате закидують Ісусові злочин політичний, головну зраду та намову до бунту про римської влади.

Підмовлена старшиною юрба стала домагатися кари смерти на Ісуса через розпяття. Таку кару приймав римський закон та не знав її жидівський закон, що передбачував тільки каменування. Пилат пізнався на тактиці жидів: що вони висунули релігійні закиди на терен політичний; здивувало його і те, що вони, найбільші вороги римського панування, прикидались нагло льояльними підданими Тиберія. Тому звернувся він до Ісуса з запитом, чи він дійсно жидівський король. Ісус відповів на те запитом: чи Пилат питається сам від себе, чи з чужої намови. Пилат відповів, що він не жид та що саме жидівський нарід і єреї видають Ісуса в його руки і повторив своє питання. На це відповів Ісус глибоко обдуманими словами, що „королівство Його не з цього світа“, а на доказ цього вказав на супокійну поведінку його прихильників в часі Його спіймання.

Тоді Пилат вийшов до жидів та заявив, що в Ісусі не находить ніякої вини. Але старшина стала домагатися кари смерти тому, що Ісус підбурював нарід навіть поза Галилеєю. Згадку про Галилею використав Пилат і відіслав Ісуса, як галилейця, перед Ірода, що був тетрархом Галилеї, а тоді прибув в Єрусалим та замешкав у безпосередньому сусідстві Пилата. Після короткого допиту, при якому Ісус всі запити Ірода збував повною мовчанкою, відіслав Ірод Ісуса знов перед Пилата.

Пилат бачучи, що Ісус невинний, старається намовити жидів, щоб задоволились бичуванням Ісуса, замість кари смерти — та даремне.

Був звичай, що кожного року в празник Пасхи, одного зі злочинців, якого жидівський народ зажадав, помилували. Пилат знаючи, що Ісус обвинувачений тільки через ненависть єреїв, постановив використати цей звичай і відкликатися до народу, а щоби тим певніше спасти Ісуса від смерти. Він полишив народові вибір між Ісусом і відомим розбійником Варавою. Але народ, підмовлений через єреїв, домагався помилування Варави.

Пилат бачучи, що всякі заходи, щоби звільнити Ісуса розбилися об дикий релігійний фанатизм і почувши їхню осторогу, що став би ворогом цісаря, якби звільнив Того, що хоче стати королем жидів, обмив руки по жидівськім звичаю та видав Ісуса своїм воїнам на бичування та розпяття. Таке бичування попереджувало кару розпяття та відбувалося прилюдно, а виконували його рим. воїни. В очах Пилата коронують Ісуса терням, вулиця та воїни глузують з нього, а годі приняти, щоби на таку наруту через посіпак римський закон чи навіть жидівський дозволяв. Постанову свою проголосив Пилат приблизно в год. 8-ій рано.

Отже непереказаний нам у дослівному змісті приказ Пилата, щоб відібрати Ісусові життя, вийшов з приводу іншого злочину, іншої кваліфікації вчинку, ніж звучав засуд жидівського суду. Це було повне потоптання закону.

Розпяття, згідно з законом, виконували лише проти політичних винуватців. Але Ісус не допустився ніколи політичного злочину, ані не мав заміру його зробити, що більше, признавав завсіди римську владу кажучи, що треба віддати цісареві те, що цісарське. В політичному житті ніякої участи не брав, а навіть, прошений раз на мирового суддю в маєткових справах відмовився.

Рішення Пилата було незаконне і матеріяльно і предметово та було основане на фактичній

з сірникового монополю	8,694.000	зол.
„ почт і телеграфів	44,457.497	„
„ державної льотерії	64,819.348	„
„ сільного монополю	95,010.000	„
„ комунікацій (залізниць, паропливів і т. д.)	147,385.000	„
„ тютюнового монополю	619,400.000	„
„ алькоголю	638,284.100	„

Ці цифри дуже повчаючі. Вони показують, що польська держава має з алькоголю 2 (два) рази стільки доходу, ніж з монополю предметів такої необхідної потреби для цілого населення, як сірників і соли та почт, телеграфів, залізниць, кораблів і державної льотерії разом! Це унаглядлює, які страшенні суми видає населення Польщі на алькогольну отрую!

Та це ще не все. Вдруге стільки (як не більше) мають горальники, рафінерії, фабрики ріжних штучних горілок, шинкарі, реставратори, буфетчики і т. п. Отже — беручи під увагу спіртовий дохід з 1930/31 р. — прийдемо до переконання, що **населення Польщі пропиває річно щонайменше 1.500.000.000** (себто один міліярд пятьсот міліонів!) зол. Процентово **на українців припадає з того поверх 400 міліонів зол. річно!** Ця цифра ще не повна. Тут мова тільки про спірт. Але крім спірту видає населення тяжкі міліони на пиво, вино й інші напитки, що мають у собі алькоголь...

Якщо всі ті сотки міліонів, які наш нарід під Польщею видає на алькогольну отрую, ужитиб на пожиточні і продуктивні цілі: на „Рідну Школу", на кооперативи, на поліпшення господарства, на будову фабрик, на освітні, культурні, гуманітарні і т. п. установи, — то за короткий час наш нарід став би багатим, освіченим і щасливим. А так населення рік-річно дегенерується (родяться тілесні й душевні каліки, ідіоти, кретини, множаться умово хорі), убожіє, росте деморалізація, руйнується родинне щастя, ширяться ріжні недуги, множаться злочини, наповнюються тюрми, шпиталі і доми божевільних, росте число безробітних і населення внаслідок уживання алькоголю хилиться до упадку.

До тогож слід не забувати, що досі обовязував у Польщі протиалькогольний закон з дня 23. квітня 1920 р., який до деякої міри ставляв перепони в поширюванні алькоголю. На місце того закону ухвалив ц. р. варшавський сойм новий закон, який пособляє поширюванню алькогольних напоїв.

По закону з 23. квітня 1920 р. найвище число алькогольних концесій в Польщі могло виносити 12.500 (одна на 2.500 населення). Новоухвалений закон сталізує число концесій на 20.000, а міністр скарбу враз з міністром внутрішніх справ мають це число розділити на поодинокі воєвідства. Зважившм, що представник Ради Міністрів 5. віцеміністр Старжинський заявив був у соймі дня 13. березня ц. р., що в Східній Галичині і взагалі на східних окраїнах і за мале число алькогольних концесій, то треба надіятися, що при розділі „ущасливлять" цими концесіями в першу чергу наші землі.

До тогож той самий б. віцеміністр Старжинський у своїм інтервю в санаційній пресі з дня 29. січня 1931 р. закинув був прилюдно, начеби в українських громадах, де переведено з успіхом протикоршемні плебісцити, населення й далі запивається, але не польську горілку, оподатковану на річ державного скарбу, тільки перепачковану зза границі, вироблювану як самогон та зі спірту до палення. Проти таких неузасаднених тверджень запротестував рішучо дня 13. березня 1931 р. посол Чукур з парляментарної трибуни, доказуючи, що українське населення переводило протикоршемні плебісцити з повної свідомости шкідливости алькоголю, що протиалькогольна боротьба має в українському народі прегарну традицію з минулого століття та що вона необхідна для здержання нації перед фізичною, моральною і матеріяльною руїною.

Одначе це за мало. В парі з тою заявою повинен активно відгукнутися й весь український загал та інтенсивно повести протиалькогольну акцію. В першу чергу кожна одиниця повинна зачинати від себе і постановити твердо ніколи і при ніякій нагоді не вживати ані краплі алькоголю та ширити протиалькогольну

ідею в крузі своїх знайомих. Дальше слід вступати громадно в члени українського протиалькогольного Т-ва „Відродження" та в кожній громаді закладати Кружки „Відродження"*).

А при нагоді свят Воскресения Христового повинні ми не тільки не пити, але й гідно заманіфестувати своє становище, купуючи масово карти „Рідної Школи", що звільняють від алькогольних принять.

Це не пустословний клич — це необхідність для національної сили і неподатливости серед важких часів сучасного лихоліття.

*) За інформаціями звертатися до Гол. Ради „Відродження" у Львові, вул. Гродзицьких, 4.

Іван Герасимович.

...жибці. Було це звичайне душегубство в імя закону!

Римські воїни приступили негайно до екзекуції та виконали її ще тогож дня до полудня під проводом сотника. Знехтували відложення кари, що законно було дозволене. Дальший хід подій нам відомий.

Розпяття вживали проти невільників та супроти людей з найнижчої кляси і тих, яким не хотіли признати скорої смерти від меча. Руки і ноги прибивали цвяхами або привязували до хреста, а опісля прибитого на хресті бичовано. Одіж страченого лишалась тим, що виконували екзекуцію. Смерть приходила по кількох годинах або й днях внаслідок виснаження, а прискорювали її нераз через ломання костей. Виставлене на спекоту полудневого сонця наге тіло та напружене в самій поставі, спинювало в високій мірі обіг крови і це саме причиняло невимовні, страшні муки. При цьому палила розпятого сильна спрага — рівно велика мука і тому для хвилевої полекші подавали розпятому губку, намочену в оцті.

Люди в своїх диких інстинктах гірш звірів-шакалів!

Такою страшною смертю покінчив Ісус. Розпяли Його около години 9 дополудня, почім Розпятого стали воїни бичувати, а одіж Його поділили між себе жеребом. Присутні при цьому та прохожі не мали серця, незворушені та жорстокі не щадили Умираючому наруги і зневаг.

В год. 3. сполудня Ісус, серед страшних мук, помер.

І так покінчив Бог убогих. Той, що втишав чужі терпіння що навчав нещасних погоди життя, доброти та милосердя.

—o—

Вісти з „Рідної Школи".

I. Дня 2. квітня 1931 р. відбулося конституююче засідання Головної Управи „Рідної Школи". Вибрані на Загальному Зїзді дня 25. березня 1931 р. Крім голови, радника Іллі Кокорудза Президію творять: I. заступник голови: о. мітрат Олекса Базюк, II. заст. голови: Володимир Кузьмович, секретар: д-р Мирон Коновалець, скарбник: Володимир Кисілевський, як члени: д-р Кость Левицький, Михайло Струтинський. Відпоручником Головної Управи для справ народніх шкіл: Дмитро Великанович і Володимир Целевич, для середніх д-р К. Левицький і В. Кузьмович, для фахового шкільництва: д-р М. Коновалець, для видавничих і книгарняних справ: Авг. Домбровський, для організаційних: Михайло Струтинський.

II. На свому першому засіданні розбирала Головна Управа справу фінансів Товариства, доручаючи д-рові Н. Гірнякові виготовити реферат на найближче засідання повної Головної Управи, яке відбудеться 18. квітня 1931 р. При цій нагоді ухвалено висловити щиру подяку Митрополичому Ординаріятові у Львові за дуже велику поміч з нагоди „коляди", а Епископському Ординаріятові в Перемишлі за присилку 1306 зол. 19 сот. з тієж „коляди".

III. Справа будови ювилейного дому у Львові для промислової школи „Рідної Школи" доволі складна, бо треба її достосувати не тільки до вимог такої школи, але й до наших особливших відносин. На прохання Комітету будови дому промислової школи відбуло Технічне Товариство кілька нарад, на яких устійнено в загальному плян такої будови.

IV. В останньому часі слід відмітити такі високі обяви жертвенности в користь „Рідної Школи": п. Ілля Кокорудз як дар на ювилейну „писанку" 500 (пятьсот) зол.; п. Валерія Пілавська з Раківчика к. Коломиї з нагоди смерти бл. п. її батька — 403 (чотиристатри) зол.; бл. п. Григорій Ілюк, управитель школи в Синевідську Вижнім (пов. Сколе), записав своє майно п-ні докторовій А. Мервановій, обтяжуючи її легатом у висоті 5.000 зол. на користь „Рідної Школи".

V. Кандидатки, які рахують на місце провідниць у діточих садках, нехай зголосяться негайно в Головній Управі письменно, долучаючи свідоцтво зрілости та посвідку відбутої практики.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ":

о. Олекса Базюк, заст. голови. **Д-р М. Коновалець,** секретар.

На похилій площі.

Спілка українських агрономів у сліпій вулиці.

Господарсько-Кооперативний Часопис ч. 15—16 з дати 12. квітня ц. р. приносить в справі Спілки Українських Агрономів ось-яке оголошення:

„Президія РСУК на свому засіданні дня 3. квітня ц. р. сконстатувавши 1) невиконування С. У. А. доручень дирекції РСУК заключених в письмах з 23. I. 1930, 17. II. 1930, 28. X. 1930 та супроти несправлення поступовання С. У. А. помимо загроз виключення з членів РСУК в письмах РСУК з д. 18. VI. 1930 і 1. XI. 1930 та 2) що С. У. А. веде тепер господарку противну статутови і законови — рішила предложити Раді РСУК внесок на виключення Спілки У. А. з членів РСУК".

До цього кілька заміток. Спілку Укр. Агрономів заложено в 1926 р. силами всіх тоді у Львові працюючих агрономів. Були між ними й агрономи, що займають у нас високі суспільні становища. Вона мала бути становою організацією агрономів, а згодом робила й значну культурну роботу та почала торгувати сільсько-господарськими машинами, погноями, тощо. Агрономи мали тоді великий вплив на Сільський Господар і нашу кооперацію. Згодом працю агрономів признано корисною і в грудні 1927 р. вибрано агрономів до Ради Сільського Господаря, та передано їм там фахову роботу. З цим, без сумніву корисним фактом, агрономи погодилися. Та пізніше попали деякі з них у конфлікт зі Сіл. Господарем, а вийшовши з нього (з процесами!), почали в 1929 р. організувати відому кампанію проти тих, що ввійшли в наше організоване господарське життя і бажали там працювати. Вже в половині 1929 р. відбула Спілка Укр. Агрономів збори, на яких проголошено тих, що були в Сіль. Господарі чи інших установах, „ворогами" й започатковано акцію, яка скінчилася бучею на зборах „Сіль. Госп." в грудні 1929 р. і то бучею з боку кількох агрономів-інтелігентів на чолі з Охримом, Воробцем і Созанським. Програвши там справу, почали видавати „Нове Село" та організувати „аграрну" партію. Рішочаємо кидали лайками на тих, що були в наших установах, мовляв, „щоб баламутство не ширилося". В Спілці Укр. Агрономів владу перейняла з 1929 р. теж „опозиція". Головою став інж. Охрим, в дирекції працювали: гол. директор Воробець, Семків і (заангажований як спец, а не як партієць) Попович. Спілка розпоряджала малим власним майном і не хотіла вміститися в рямці нашого зорганізованого кооперативного життя. Та величезні обороти при малому майні мусіли довести до невеселого кінця. Невідомо нам, що це за „протистатутова і протизаконна" діяльність, про яку говориться в комунікаті. Але сумне це свідоцтво для тих, які вважали себе менторами і апостолами громадської контролі (інж. Охрим у „Просвіті" й „Сіль. Господарі", Воробець у „Сіль. Господарі" і як редактори „Нового Села" в справі „Центросоюзу"), що самі не вміли найти цеї контролі у власному гнізді. В останньому часі старалася Спілка Укр. Агрономів втягнути ще й хліборобів у свою справу, що було теж опубліковане в пресі, але переговори, як нас інформують, розбилися.

Виключення Спілки Укр. Агрономів з РСУК — це зайвий доказ на те, куди веде „опозиція" до всього, що зорганізоване у нашому житті та боротьба усіми засобами в нелюбим їй національним світом й розбивання нашого національного життя всякими організаторами „нового ладу" й „аграрної" партії. Відмежування нашого господарського організму від цих людей було дуже на часі. Шкода тільки, що ті члени Спілки, проти яких її провід вів таку завзяту кампанію, можуть ще до справи доплатити. Але це булоб менше болюче, як колиб мали до цього докладати селяни, клієнти Спілки.

ПІСЛЯ КРІЗИ КАБІНЕТУ У РУМУНІЇ.

Черновецька преса подає: Після зміни уря- ду Міронескула відбуваються в Букарешті оживлені наради представників ріжних партій. Якщо між цараністами й аверескацями прий- де до порозуміння, то новий уряд буде на днях утворений. Відбулась нарада між Юніяном, Ар- джетояном і міністром Мігалаке. Король при- няв Міронескула, Мігалакія і Жоржа Братіяну. Дука дав свою згоду вступити до нового ка- бінету. Тітулеску приїде до Букарешту в четвер рано. Преса висловлює переконання, що Тіту- леску утворить уряд т. зв. концентрації, себто з представників усіх партій. В гру входять та- кож проекти утворення уряду „малої концен- трації“ без лібералів, та проект утворення уря- ду із осіб без огляду на їхню партійність.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

КОСТЕК-БЕРНАЦЬКИЙ У ЛЬВОВІ.

У Варшаві є тепер б. командант берестей- ської твердині полк. Костек-Бернацький. Поін- формовані кажуть, що він є там у звязку з про- цесом б. пос. Ліщинського, який має зачатися у Львові 15. квітня. Костека-Бернацького по- кличуть на розправу в характері свідка.

ПРОЦЕС ЗА ЗАМАХ НА ПОСОЛЬСТВО СРСР.

У четвер зачинається у Варшаві процес проти Ів. Полянського (ур. у Чернівцях), обви- нуваченого в виконанні замаху на більшовиць- ке посольство у Варшаві.

Більшовицький уряд вислав до польського мін-ства закордонних справ вербальну ноту в звязку з процесом. Польський уряд не відпо- вість на ноту.

З документів, найдених у жінки Полян- ського, Анни, виходить, що вона є членом ко- муністичної організації в Грацу та що й сам Полянський був прихильником більшовиків, співпрацював із ними та діставав їх піддержку.

„Ізвестія“ помістили заяву австрійської ко- муністичної партії в справі Полянського, з якої виходило би, що Полянський щоправда всту- пив 1920 р. до комуністчної партії і виконував її доручення, одначе в 1921 р. виступив. Підчас його побуту в партії підозрівали, що він про- вокатор.

ДО СКАРБНИЦІ ПКО НЕ ПІДКОПУВАЛИСЯ.

У звязку з вісткою деяких часописів, будь- то би до скарбниці ПКО у Варшаві злодії хоті- ли дістатися підкопом, повідомляють, що то неправда та що яма під будинком ПКО повста- ла наслідком зливи.

ЛЬОНДОНСЬКІ ВІДВІДИНИ ВІДЛОЖЕНІ.

Державний підсекретар Форін Офісу пові- домив німецького амбасадора в Льондоні Най- рата, що британський уряд з огляду на ріжні зобовязання Мекдональда та з огляду на виїзд Гендерсона до Женеви 12. травня бажав би, що- би гостина Брінінга і Курціюса відбулася щойно між 5. і 10. червня. Амбасадор після скомуніку- вання з Берліном відповів, що німецький уряд годиться на дату, пропоновану англійським уря- дом. Канцл. Брінінг і мін. Курціюс приїдуть 5. червня до Чекерс, посілости анґ. премієра, а 9. червня відїдуть до Льондону.

МІЖНАРОДНІ ДУЖАННЯ У ЛЬВОВІ.

У середу в міжнародніх дужаннях у Львові Піддубов у 6 хв. нельсоном поборов Сулеймана. Стібор боровся на реміс із Вайнурою. Спевачек в 22 хв. поборов Сасорського. Боротьба Ле Фавра із Щербінським остала нерішеною. Штекер в 1 хв. поборов мадяра Надя.

Підчас змагань зголосився до участи відо- мий український атлет-змагун **Волинець.** Він візвав до боротьби усіх учасників теперішніх дужань середньої ваги. Колеґія заявила, що дужання є мішані, тому змагун не може вибира- ти собі противників. Постанова западе в четвер.

—o—

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашнє (78) число „Діла“ підпало конфіскаті за два місця, а саме: за цілу середину статті **„Як то було в Спасові“** і за одну замітку, в якій описана **одна подія в Городеччині.** Це вже 21-а конфіската нашого органу в цьому році.

— **Ягілки у Львові.** Цього року почуємо у Львові по довшій перерві ягілки, що будуть ви- конані в неділю (12) й понеділок (13) від год. 16. біля церкви св. Петра й Павла на Личакові та біля церкви св. Пятниць на Жовківськім. Звертаємо на цей традиційний звичай-хоровід, що сягає непамятних часів, увагу українського громадянства Львова, яке матиме в оба святоч- ні дні нагоду приглянутись барвним хороводам дівчат і хлопців біля згаданих церков та послу- хати оригінальних мельодій українських ягілок.

— **Великодні псальми у львівському радіо.** Довідуємося, що в пятницю 10. ц. м. відспіває мішаний хор при архикатедральній церкві св. Юра, під управою п. Івана Охримовича, отсі великопостні псальми у львівському радіо: Бортнянського: 1) Благообразний Йосиф, 2) Гласом моїм, 3) Вскую прискорбна єси, 4) Воз- ведох очи мої і 5) Азієва: Вечери Твоея. Хор співатиме від год. 5.45—6.45 вечором.

— **„Не повезло“.** І в березівському повіті не бракло спроб накинути гр.-кат. парох. урядам „паньствову“ мову. Управитель експозитури березівського староства в Динові, п. Андрохо- вич (що-правда: бувший греко-католик) рішен- ням з дня 21. II. 1931 р. Ч. 89. покарав о. Теодо- ра Савойку, пароха в Селиськах, гривною 100 зол. (або 10 днів арешту) за дві провини: 1) що дня 23. XI. 1930 р. виставив до ужитку парох. уряду лат. обр. в Дилягові „в ензику рускім“ свідоцтво оповідей і 2) дня 18. I. 1931. написав у тій самій мові до експозитури ста- роства в справі метрик Анни і Марії Наконеч- них. Парох Дилягови кс. Ян Стелінський вніс до експозитури довгеньку жалобу, ще й образ- ливу, де, між іншим, назвав українське письмо „якімісь гієрогліфамі“, хоч з тими „гієрогліфа- мі“ стрічається — хоче чи не хоче — вже пов- них 30 літ. Та тепер його час — можна поста- вити на своїм. Але цим разом старостинський натиск заломився. О. Савойка зажадав перес- лання актів до окр. суду в Сяноці, де на день 2. квітня ц. р. визначили в цій справі розправу. І сталося, як повинно було статися. Ще перед розправою староство в Березові заявило, що справу бере назад, прокуратор заявив, що до обвинувачення не прилучається і тому суд, з огляду на знане рішення Найв. Трибуналу, справу уморив і о. Савойку увільнив. І чи може хтонебудь з духовенства ще оглядатися, як вести листування в урядових справах?

— **Заклик до аматорів-фотографів.** Управа Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 24, просить всіх наших аматорів- фотографів звернути підчас великодних свят пильну увагу на великодні церковні обряди та народні звичаї. Фотографій з того обсягу по- требує в першу чергу Етнографічна Комісія для своїх наукових праць, а відтак пошукують їх в музею перед кожними святами редакції на- ших ілюстрованих часописів та й деякі поза- краєві видавництва. Фотографувати належить прим. обхід з плащеницею у Велику Пятницю, хлопців з деревляними калаталами підчас того, Божий Гріб, писання писанок, відтак воскресну утреню, свячення пасок (радше деталь з близь- ка), саму паску, як що вона специяльної форми чи зі спец. прикрасами, біг з пасками зпід цер- кви до хати, дзвонення у дзвони пополудни, ходження по гробах, забави писанками, гагіл- ки, обливаний вівторок і т. п. Управа Музею просить або відступати їй самі знимки (кліші чи копії), або позичати кліші до скопійовання. Справа нагляча, бо великодні народні звичаї чимраз то більше виходять з уживання або улягають ріжним змінам.

— **До великодніх ферій в українських школах.** Ферії великодніх і різдвяних свят у школах з українською мовою навчання, в яких обходить- ся свята виключно по старому стилю, нормує розпорядок міністерства освіти з 1923 р. таким чином, що згадані ферії мають виносити **таку саму скількість днів** по ст. стилю як відповідні ферії в польських школах по новому стилю. Великодні ферії по тому розпорядкові мають тревати 13 днів, а саме: від середи великого тижня до понеділка по Томиній неділі включно. Так воно досі все було. Аж ось цього року Ку- раторія Льв. Ш. О. змінила самовільно міністе- ріяльний розпорядок. Вона зарядила ферії в українських школах від квітної неділі до світлого четверга включно (від 5. до 16. квітня). Таким робом скоротила час фе- рій до 11 днів, а до цього зарахувала вже квітну неділю і Благовіщення Пр. Д. М. Через те українська молодь і її учителі отримали у дій- сності ферії аж **на чотири дні** коротші від фе- рій у польських школах. Таке трактування у- країнської молоді Кураторією видається на- глядним покривдженням її з боку начальника загального виділу Кур. Льв. Ш. О. А може був це тільки недогляд? На всякий випадок по- ступлено з українськими учнями як з синами громадян нижчої катеґорії. Так воно виглядає. Тому відкликуємося до теперішнього куратора Ст. Свідерського,, щоби як слід справу прові- рив і заподіяну кривду українській молоді на- правив. — **Родичі.**

— **Учитель побив ученицю.** Доносять нам з Добрян, повіту Городок Яг., що 20. III. ц. р. у- читель-поляк Роман Сліва в тамошній школі тяжко побив 10-літню ученицю Катерину Стець. Наслідком побоїв дитина занепала на запалення мозкових опон, і перед кількома днями помер- ла. Цією справою вже зацікавилися компетент- ні власти і треба надіятись, що справа не буде приспана.

— **З українського життя за кордоном.** В Римі заклалася „Українська Громада“, до якої увій- шли всі українці, що там постійно живуть. Рим- ська „Громада“ є соборницького, понадпартій- ного напрямку, і має на меті з одного боку на- ціональне і культурне самоосвідомлення членів Громади, а з другого боку пропаґанду україн- ської справи та позискання приятелів серед іта- лійських та інтернаціональних інтелектуальних кол Риму. На голову „Громади“ обрано Евг. Онацького, на секретаря Н. Смаль-Стоцького. Українські інституції й окремі особи, які хоті- ли би звязатися з „Українською Громадою“ в Римі, або вислати для бібліотеки „Громади“ свої видання, мають адресувати на імя п. Евг. Онацького (Рим, Корсо д'Італія 6), з припискою „для Громади“.

— **Як там було в Чистилові?** Польська преса подає, що в Чистилові, в Тернопільщині, арешт- товано Степана Ґрабаса, Василя Кисіля і Ми- хайла Замкова за те, що вони разом з іншими хлопцями вбили дрючками Андрія Юркова, ві- домого з того, що він на спілку з членами „Стшельца“ викрив комуністичну ячейку в то- му селі й видав її поліції. На місце випадку ви- їхала окрема лікарсько-судова комісія. Арешто- вані начебто призналися до вини. Як воно справді було в Чистилові, напишемо пізніше.

— **Польський летун згинув у Китаю.** Бюро Райтера повідомляє, що польський летун Чар- ковський, який з Льондону почав лет довкола світа, впав із літака біля Банґкоку. Пораненого відвезли до Банґкоку.

— **Знижка платень.** „АБЦ“ повідомляє, що на найближчім засіданні польської ради мін., яке відбудеться ще того тижня, розглядатимуть проект 15-проц. знижки платень державних уря- довців. Знижка торкатиметься основної платні а не додатків.

— **Необережність.** Між Мостиськами і Судо- вою Вишнею випав із поїзду пасажир Андрій Маклан і смертельно потовкся. Нещастя скої- лось так: Коли потяг зірвав Маклановi капе- люх, Маклан, бажаючи цей капелюх зловити, натиснув рукою на клямку дверей, двері відчи- нились, а нещасний пасажир скотився зі сходів. Поїзд затримали і побитого Маклана відвезли до лічниці.

— **Найвищий суд затвердив смертний присуд.** Свого часу станиславівський суд засудив на ка- ру смерти через повішення Олексу Кривансько- го і Юлію Іванців з Бучаччини, за вбивство чо- ловіка Іванцевої. Оборонці внесли спротив але Найв. Суд у Варшаві затвердив присуд. Якщо президент польської держави не помилує під- судних, то присуд виконають. Криванський та Іванцева вбили Іванця тому, що любилися і хо- тіли позбутись її чоловіка.

— **Як живе Масарик?** В розмові з редактором чеського журналу для плекання гиґієни д-ром Шторхом, чехословацький президент Масарик говорив про свій спосіб життя, якому завдячує свій довгий вік і повне здоровля у 80-ім році життя: „Знаєте, чому старезні дерева ще зеле- ніють і видають овочі, а старі люди хорують і не можуть працювати? Тому, що дерева все є на сонці й на повітрі, а люди ні. Тому я старав- ся завжди мати багато сонця, повітря, жити як найпростіше і найскромніше, не цуратись фізич- них вправ і праці. Щоб довго жити і любити життя, треба мати ще якусь ціль, мету, без якої життя стає безплодне й безвартне. Передусім праця, праця, а все інше в житті є другорядне. Питаєте як я проживаю тепер, коли маю вісім- десятку на плечах? Що я їм? Їм тільки тричі ден- но, головно овочі, ярину, яйця, масло, хліб і чай. Мяса якнайменше. Вечором лише молоко, або ярину. Я ніколи не вживав алькоголю і не вживаю, хоч лікарі радять мені пити вино. Хто ціле життя не пив, тому і найліпше вино на ста- рість не смакує. Змалку маю звичку купатися щоранку в зимній воді, потім гімнастикувався

часто їзджу на коні і то дві години денно не злажу з сідла. Думаю, що колись людство навчиться більше панувати над забаганками тіла, над злими звичками й пристрастями, навчиться більше поміркованости у всім, і тоді столітня здорова людина не буде рідкістю".

— Найбільша любов Каруза. Европейська преса публікує досі невидані записки славного співака Каруза, в яких він між іншим згадує свою найбільшу любов ось як: „Тоді я ще не був оперовим співаком. Перебуваючи у Фльоренції, я, двацятьпятьлітній молодик, прийшов на одну забаву. Там побачив я приятельку мого товариша Себастіяна, милу й гарну бльондинку і хотів з нею познайомитись. Але мій приятель, видно зі заздрости, сказав: „Ти, друже, не можеш їй подобатись. Не гнівайся, бо краса не є найбільшою прикметою мущини, але твій величезний ніс, твої маленькі очі, широкі уста не можуть подобатись цій бльондинці, яка любить гарних хлопців, тому ліпше не треба тобі знайомитись з нею". Та всеж я познайомився з цією бльондинкою, попросив її до танку, вона танцювала чарівно і сказала мені: „Ви чудово танцюєте, пане Карузо!" Я був щасливий, ми розговорились і вона зацікавилась мною, питала чим я думаю бути. Я сказав їй, що хочу бути співаком. Вона просила мене заспівати їй дещо і я співав. Бльондинка сказала: „Пане, нині вас ніхто не знає, але я прочуваю, що з вас буде співак світової слави". Потім я виїхав до Льондону, писав до бльондинки, а до неї повернув я тоді, як уже мав світову славу. Тоді то вона полюбила мене і нікого я так в житті не любив як цю бльондинку, яка перша повірила в мій талант і віщувала мені славу."

— Управа дівочої гімназії „Рідної Школи" в Тернополі одержала з Праги від бувшої своєї учениці жертву 20.83 зол. з такою дописокою(„Ці гроші висилає на цю гімназію гурток празьких пластунок як пожертву з нагоди свята патронки гуртка О. Кобилянської. Гроші ці зложили на мої руки, а я, як учениця цієї гімназії посилаю сюди. Прийміть цю пожертву, хоч дуже скромну, а післану від цих, що так люблять рідну школу. З поважанням М. Бойчуківна". — Щире Спаси-Бі ідейній учениці. — **Управа гімназії.**

— На розбудову Нац. Музею у Львові, вул. Мохнацького 42, зложили дальше: „Обеднання" в Америці 100 дол.; о. Ол. Пристай 6 дол.; Елеонора і Панько Копюки та д-р Роман Ковшевич по 50 зол.; Редакція „Нового Часу" ріжних збірок 28 зол.; Д. Мороз з Корчева 10 зол.; відсотки з „Дністра" 7.80 зол.; Домбчевська-Гірнякова 5 зол.; свящ. А. Дорош з Лобізви 2 зол.; М. Шараневич з Поручина 1 зол.

—o—

Відозви й комунікати.

Старшина Кружка „Р. Ш." ім. Бориса Грінченка у Львові до українського громадянства.

Найповажнішою установою Городецької дільниці у Львові є Кружок „Р. Ш." ім. Б. Грінченка. Він піклується двома 7-кл. всенар. і двома фахово-доповнюючими школами обох полів. Удержання тих шкіл получене з великими видатками, котрих сама лише адміністративна часть вимагає місячно понад 600 зол.

Оце зневолює Старшину згаданого Кружка поруч збірок, котрі не покривають усіх видатків, доповнювати касові браки доходами з таких імпрез як концерти, театр. вистави, кінові ранки і т. п. Це неначе рекомпензата за прихильність і жертвенність членів, а рівночасно засіб, яким добувається гріш на чинш, паливо, світло, воду, заплату шкільним терціянам і на потрібні ремонти.

Одним із засобів доходів є також писанка, яку заходом тогож Кружка щорічно продається. І цього року продаватиметься писаночки у двоякій якости по 1 зол і 1. 50 зол. за штуку перед святами у склепах „Маслосоюзу" при вул. Городецькій, Кентшинського, Сапіги і Костюшка.

Крім цього можна собі вибирати писанки вечірніми годинами в канцелярії Кружка „Рідної Школи" при вул. Городецькій 97. Завважуємо, що цього року маємо сто писанок космацьких, відомих з артистичности виконання. В часі Свят евент. останки продаватимуться під церквою св. Юра.

Патріотичне і свідоме ваги шкіл „Р. Ш." громадянство Городецької дільниці все радо, прихильно й жертвенно ставилося до змагань Старшини Кружка „Р. Ш." і беручи масову участь в імпрезах, анкетах і зборах, уладжуваних Старшиною, давало доказ своєї національної зрілости й гідности. Не сумніваємося, що й цим разом українське громадянство піддержить змагання Кружка, розкупивши цьогорічні писанки.

Іван Стевчак, секр. Кружка.

—o—

Дописи.

ГОРОДЕНКА. **(Поліція розвязує збори „Просвіти").** Дня 10. березня ц. р. скликано звичайні загальні збори філії Т-ва „Просвіти" в Городенці, на які явилося поважне число відпоручників сільських читалень, членів та гостей. Вже на основі своїх повновластей були відпоручники управнені до участи в зборах, а гостям роздали запрошення, так, що все було в порядку. Та інакше до справи поставився місцевий постерунок, який уважав, що збори скликані і відбуваються нелегально, тому розвязав їх. На думку комісаря поліції треба мати від староства дозвіл на збори, а президія повинна знати назвища всіх (!) учасників, що були за запрошеннями. Є це подія, якої у нас і найстарші люди не памятають. Отже ще один доказ, в якій атмосфері находиться наше культурно-освітнє життя. **—Ік.**

ЛУЦЬК. **(Академія. — Вистави. — Гімназія.— Вибори).** В неділю 29. березня відбулося в Луцьку в міському театрі Шевченківське свято, програма якого складалася: з реферату і літературно-вокальних точок. Співали хори з сіл Жидичина й Рованців та співочо-драматичного гуртка при повітовій „Просвіті". На свято прибули селяни в меншій скількости, ніж у попередніх роках. Реферат прочитав п. Власовський, голова „Просвіти". Зміст реферату такий: Шевченко був ґіґантом почуття, людиною настроїв і настроїв дуже змінливих, часто суперечив сам собі не тільки в ріжних творах, але й у тому самому. Ті, що шукають у його творах думок чи науки для себе, помиляються. Отак розвінчано Шевченка, очевидно, у звязку з новим політичним „наставленням". Коли п. В-ський зявився на естраді, значна частина селян вийшла з салі театру й вернулася після реферату. — Ввечорі тогож дня співочо-драматичний гурток при „Просвіті" дав виставу. Вдуге йшла песа Е. Бабіевої „В кігтях розпусти" (зі значними скороченнями). Не зважаючи на ріжні трудноші, аматори справилися зі своїми ролями цілком добре, а режисер п. Степняк і деякі артисти-аматори грали навіть дуже добре. — „Т-во ім. Лесі Українки", що є концесіонарем української гімназії в Луцьку, виповіло посаду всім учителям з днем 1. липня. Причиною цього кроку нібито має бути тяжкий матеріяльний стан і брак кваліфікацій. Очевидно, деякі з педагогів будуть приняті на посади знову. — Про те, як підготовлюються вибори до міської ради в Луцьку, найкраще свідчить віщування „Української Ниви" на адресу тих, що вживали заходів до виставлення окремої від ББ листи кандидатів: За деякий час, пише „Нива", будуть сидіти за ґратами або за шпіонажу або за розходження з карним законом. Коментарі зайві. — **Місцевий.**

—o—

СПОРТ

УКРАЇНА—РЕСОВІЯ.

Перші змагання України за мистецтво А-кляси в цьому сезоні відбудуться в неділю 12. ц. м. з Ресовією. Змагання відбудуться в год. 3. пополудні на площі Сокола-Батька. Нема сумніву, що змагання з таким сильним противником, яким є ряшівська дружина, стягнуть на українське грище масу видців, які зможуть оглядати завзяту й повну емоцій боротьбу.

БІГ НАВПРОСТЕЦЬ СОКОЛА-БАТЬКА.

Спортова секція Сокола-Батька повідомляє всі сокільські товариства, що 19. IV. 1931 відбудеться сокільський біг навпростець для мущин та юнаків соколів. Вибіг та мета на площі С.-Б. Траса 3 км. Початок бігу в год. 10-30, збірка змагунів в год. 10.

ТРЕНІНҐИ УССК-у.

Український Студ. Спорт. Клюб зачинає весняні тренінґи в четвер 9. квітня в год. 16. на площі Сокола-Батька. Тренінґи будуть відбуватися для секцій: легкоатлетичної і спортових гор в понеділок і четвер від год. 17. та в неділю від год. 7—9.

МІЖНАРОДНІ ДУЖАННЯ У ЛЬВОВІ.

У второк (3-ій день турніру) Ле Фавр не вирішив боротьби з Вайнурою. Турок Сулейман поклав у 16 мін. мадяра Чонтоса. Чеха Сревачка, що боровся брутально з добрим техніком Наґи, після трьох осторог судця здисквалифікував і признав перемогу мадярові. Дужання Вайса зі Щербінським по 20 мін. закінчилися без результату. Штекер вже у 2. мін. поклав Поддубова.

Нині, в четвер, змагаються: Жаго—Чонтос, Вайнура-Сулейман, Штекер—Сревачек, Стібор—Ле Фавр і рішаюча аж [illegible] Вайс—Щербінський.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ЕПІЛЬОҐ ОДНОЇ НЕПРАВДИ.

Історія мого першоквітневого фейлетону продовжується в нескінченість, як святочна статтч, як кріза, як українсько-польські переговори. Я зовсім цього не сподівався, бо стиль фейлетону Мусія Гака був такий подібний до стилю нижче підписаного, що тяжко було здуритися. З того приводу я мав навіть несмак. Адже на те пишеться першоквітневі історії, щоби хтось на це зловився.

Але видно, мій стиль незанадто оригінальний, коли стільки людей повірило, що я перестаю працювати в „Ділі" і переходжу до „Нових Шляхів". Ще про перехід до „Нових Шляхів" можна було від біди повірити. Останніми часами ми були свідками таких карколомних переходів, що мій був би супроти цього тільки незначним скоком. Але про виступлення з „Діла"!.. Майже неймовірна річ. Не тому, що це неможливе, а тому, що це булоб з моєї сторони неделікатно. Перебув я з „Ділом" неодну добру і злу годину, тут починалася моя фейлетоністична карієра, тут я вибив собі з голови поезію а врешті — чи друкувалаб мені інша газета стільки кепських фейлетонів?! Чиж міг би я, так з легким серцем, задля лакімства нещасного покинути свій старий, але розхитаний столик, своє надломане, але заржавіле перо?! В найгіршім разі погодив би якось обидві посади і.. обидві платні.

Найбільше здурених було на провінції, бо львівські читачі моїх фейлетонів мали нагоду засягнути язика, що в наших часах не є тяжко: на кожнім кроці стрінете якийсь язик, який аж пищить, щоби його засягнути.

Вчора прийшов один з позальвівських читачів:

— Панове! Я прийшов довідатися, чи то правда і хто тепер пише фейлетони?

— Мусій Гак! — відповідають.

— Але хто то такий?

— Один емерит.

— Шкода. Ми воліли б, щоби був молодший.

— Добродію. Нині в Польщі емерит не мусить бути старий. А врешті, яка ріжниця, щоби тільки добре писав.

— Власне о то ход... вибачте... про те йде: Вже Галактіон останніми часами писав дуже мало про любов, а тепер, то вже зовсім..

—Прошу не боятися. Це такий емерит, що го-го!

— Знаменито. Загалом... прошу панів... Галактіон Чіпка перестав подобатися. Виписався, це видно. І загалом... він мені спеціяльно ніколи... Цей Мусій Гак заповідається богато краще... П-жання! — і вже збирався до виходу.

Був би повіз цікаві речі зі Львова, але лихо наднесло мене і все пропало.

— А що?! — скрикнув гість крізь сльози радости. — Я казав, що це тільки пріма-апріліс. Богу дякувати! — і тричі почоломкався зі мною.

Колиб тільки цей випадок, то нетяжко булоб розізнатися в поглядах читачів.

Передімною лист, писаний до мого наслідника:

„П. Т.

Вибачте, Пане, але Ви не вмилися до давного фейлетоніста. Стиль, вислів, почуття гумору, де-де-де! Не хочу Вас зражувати, але я чоловік правдомовний. Старайтеся бодай його наслідувати!

З поважанням
(Криптонім)".

Читаючи громи на свого наслідника, моє серце то росло, то сідало, як великодна баба. Не кожному пощаститься читати на себе і стільки доброго і стільки злого.

Вістка про мій перехід до „Нових Шляхів" заінтриґувала декого з тих кол. Дійшло до того, що редактор журналу мусів сказати своє слово. В розмові з одним літератом заявив офіціяльно:

— Перекажіть йому, що колиб навіть і зголосився, то я його не приняв би.

Щодо фейлетонів, то може й мав рацію, але щодо віршів, то робить мені кривду. Я тепер пишу такі довгі і такі нудні віршилища, що вони там зовсім не відбивалиб.

Галактіон Чіпка.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК книжка IV. за квітень 1931. Зміст: Дажбожич: Осінь; Й. С. Махар: Під Єрусалимом; Ярослав Єрші: Еротика; С. Даушков: Костоправ; О. Ольжич: Полінезійці; Г. П. Робінзон: Розрахунок з двійником; Д-р К. Чехович: Про ритмічне мистецтво Шевченкової поезії; М. Каровець: Самосватство, Українська єресь; Люїс Мемфорд: Сінклер Люїс; Александер Дроздов: Лев Толстой в Ясній Поляні; Пер Ляссер: Жорж Сорель, теоретик імперіялізму; Д-р Хведір Гула: Йоганнес Кеплер; Антін Торський: Валерія О' Коннор-Вілінська; Д-р К. Чехович: Початки української нації; О. В. Російська рекляма і дійсність; В. Щ.: З приводу відповіди Шелухіна; Devius: Смерк авторитетів; З пресового фільму; Ріжне.

НИВА, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Львів 1931 березень. Ч. 3. Зміст: Впреосв. митрополит: Вірність традиції; Парох: Артикул XV. Конкордату і його наслідки; о. д-р Костельник: Свої не прийміили його; Осип Кладочний: В римських катакомбах; о. В. Пилипчук: Ведення парох. канцелярії й духовний урядовий стиль; о. П. Дзедзик: Що таке „релігійний соціялізм"; Н. Павлосюк: Уніонна виставка в Фрайзінґу, Ріжне, Бібліоґрафія.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, популярно-науковий, журнал „Просвіти", Львів, квітень 1931, ч. 7. (43). У змісті цікаві статті Д. Скитського, Ю. Дороша, М. Левицького, Л. Лялевича, Ґ. Ваґнера, М, Черкавського, О. Терлецького, І. Раковського, І. Фенцмера, Л. Бачинського і всячина.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, Львів дня 1. квітня 1931 ч. 7. Річник XVII.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник, Відень, березень-квітень 1931. Ч. 3—4. Рік VII.

МІСІОНАР Найсвятійшого Серця Ісусового, ч. 4., квітень 1931.

ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО, Прага 25. березня 1931, ч. 77.

НОТИ.

В. Безкоровайний: ЛАГІДНІ ВЕСНЯНІ НОЧІ. На жіночий хор. Слова Л. Українки, Золочів-Львів.

В. Безкоровайний: ВІДДАЛА МЕНЕ народня пісня на мішаний хор. Золочів-Львів.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 8. квітня 1931 року: масло експортове і десерове пріма 4·30 зол., за кільо; літра молока 28—29 сот.; літра сметани 1·40 зол., копа яєць 5·20—5·30 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 9. квітня, година 7·30 веч. „Вікторія і її гузар".

Пятниця, 10. квітня, год. 7·30 веч. „Бенкет глузунів".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Четвер, 9. квітня, година 7·30 веч „Спір за сержанта Ґрішу" (премієра).

Пятниця, 10. квітня, година 7·30 веч. „Спір за сержанта Ґрішу".

Малий Міський Театр:

Четвер, 9. квітня, година 7·30 веч. „Модне подружжя".

Пятниця, 10. квітня, година 7·30 веч. „Модне подружжя".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова оперетка „На приказ княжни" (Ліліян Гарвей).

КАСІНО: Звукова фільма: „Відкуплення" (Дж. Ґільберт), музика Чайковського, російські хори.

КОЛЬОСЕИ: „Опир в опері" (Льон Чаней) і Сонні Бой.

ЛЕВ: Звукова фільма „Велика гра" („Рекін").

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Княжна Тараканова".

ОАЗА: „Небезпечний роман" (Беті Аман, Самборський).

ПАЛЯС: Звукова фільма: „На Заході без змін" (Ремарка).

ПАН: „Спокуса". (Грета Гарбо).

ПАСАЖ: „Панамські пірати". Додатки.

ПРОМІНЬ: „Грішниця без гріху".

ФАТАМОРГАНА: „Місто кохання" (Ів. Петрович).

ХИМЕРА: „Без серць і без душі" (Генні Портен).

СТИЛЕВЕ: „Предивна брехня Ніни Петровни (Бриґіда Гельм).

УТІХА: „Подвійне життя" (Поля Неґрі).

Програма радіо.

Четвер 9. IV. 1931.

Варшава (1411,8) 15.50 На славянській Рівієрі, 17.45 Камер. концерт, 20.30 Фінляндська музика. **Лянґечберґ** (472,1) 20.30 Симф. концерт. **Берлін** (419) 20.50 „Карузо" авдиція. **Міляно** (500,8) 20.55 Опера. **Льондон** (356,3) 21.00 „Кітеш", оп. Римського-Корсакова. **Гельсінґсфорс** (221,4) 19.00 Лягті-концерт хору. **Рим** (441,2) 20.40 „Кохання сліпе". **Харків** (937,5) 15.00, 19.30 Концерт. **Ленінград** (1000) 15.00 Концерт, 18.00 Опера або оперетка.

Пятниця 10. IV. 1931.

Варшава (1411,8) 17·45 Орхестра мандолінiстів. **Гельсінгфорс** 18·15 Мадярські пісні. **Льондон** (356,3) 14·00 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 17·55 Сольо Гелени Ельснер. **Рим** (441,2) 17·00 Орхестра. **Прага** (486,2) 16·30 Радіоорхестра. **Відень** (516,3) 15·25 Концерт **Будапешт** (550,5) 12·05 Балалайкова орхестра. **Харків** (937,5) 19·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 15·00 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер 9. IIV. 1931.

12.10, 15.20, 16.15, 19.25 Ґрамофон, 14.00 Куток для пань, 16.55 Авдиція для наймолодших, 17.15 Як вихіснувати літню пору для здоровля, 17.45 Спів. рецітал, 20.15 Балачка про Фінляндію, 21.30 Авдиція з Варшави, 23.00 Танкова музика.

Пятниця 10. квітня. 1931.

11·58, 15·20, 19·25, 19·55 Грам. платн. 15·35 Короткофилевий куток. 15·50 Фр. лекція. 16·15 Авдиця для хорих. 17·15 Відчит. 17·45 Концерт. 18·45 Всячина. 19·10 Рільнича біржа. 20·00 Муз. балачка. 20·15 Концерт із фільгармонії.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Порядок Богослужень Страсного Тижня в семинарській церкві, у Львові Коперника 36. Вел. Четвер: 9/4. год. 5 вечір Страсти Г. Н. І. Х. Велика Пятниця: 10/4. год. 8·30 рано Царські Часи, год. 10·30 рано Вечірня, винос Плащаниці, год. 5 вечір Псальми відтак Надгробна Утреня (Єрусалимська). Велика Субота: 11/4. год 7·45 рано Сл. Божа св. Василія Великого, год. 6 вечір Воскресна Утреня в Архикатедральнім Храмі св. Юра, год. 8·30 Воскресна Утреня в семинарській церкві. Неділя Воскресення: год. 9. Сл. Божа в Архикатедральнім Храмі св. Юра.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

УНЕВАЖНЮЮ згублену військову книжку видану П. К. У. Львів — Повіт на імя Музика Павло, ур. 4. VII. 1904 р. у Дмитровичах, повіт Львів. 1792 2—3

ДО ВСЕЧЕСНІШИХ ОТЦІВ ПАРОХІВ. Двох інвалідів У. Г. А, що займаються продажю девоціоналій, звертаються отсим до Всч. Отців Парохів з проханням повідомляти їх про речинець св. місій, які відбуваються в їхніх парохіях та цим робом дати їм змогу чесним способом заробити собі й рідним на прожиток. Повідомлення просимо слати бодай на тиждень перед св. місією на адресу: Яків Л., Запитів, пп. Підліски Малі. 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Сердечно дякую Вп. П. Д-рові Ярославові Гинилевичеві, лікареві Народньої Лічниці у Львові за успішне виліченя мене з тяжкої недуги

Марія Солодка у Львові.

1793 1—3

Оголошення.

Порядок Богослужень Страстного Тижня і Христового Воскресення у Волоській Церкві. Вел. Четвер дня 9. ц. м. в год. 9 Служба Божа св. Василія В. Год. 6. веч. Страсти Г. Н. Ісуса Христа. Вел. Пятниця дня 10. ц. м. год. 9·30 Царські Часи. Год. 11. Вечірня і обхід з Плащаницею. Год. 6. вечором Надгробна Утреня і Псальми, які відспіває хор під управою проф Р. Прокоповича-Орденка Вел. Субота д. 11. ц. м. год. 9. Служба Божа св. Василія Вел. Вел. Неділя дня 12. ц. м. в год. 4·30 рано Надгробне, опісля Воскресна Утреня. Читані Служби Божі що години від 6. год. почавши. Поселдня читана Служба Божа в год. 12. В год. 10. рано **Архиєрейська Служба Божа. Відслужить: Його Преосвященство Никита, Еп. Патарський в сослуженню Духовенства.** Вечором в год. 4·30 Вечірня. В інші дні Великодних Свят Богослуження як звичайно в неділі і свята.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.